

Секція: Бухгалтерський облік, аналіз та аудит

Гордієнко М.І.

к.е.н., доцент, завідувач кафедри

економічного контролю та аудиту,

Сумський національний аграрний університет

м. Суми, Україна

КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПРОФЕСІОНАЛІВ З АУДИТУ – ЗАПОРУКА УСПІХУ БІЗНЕСУ

Певний час термін «професійний бухгалтер» був синонімом терміну «аудитор». Проте згодом було визнано, що бухгалтери, які відповідали ознакам наявності високого рівня знань, навичок та етики, професійного досвіду та які були членами професійних бухгалтерських організацій, що брали на себе відповідальність за постійне підвищення кваліфікації та етичну підготовку під час виконання їх членами професійних обов'язків почали успішно реалізовувати свою компетентність не лише в аудиті, а й працюючи фінансовими директорами, головними бухгалтерами тощо. Міжнародна Федерація Бухгалтерів цей факт закріпила в словнику Кодексу професійної етики, адресуючи його особам, які працюють у бізнесі, державному секторі, освіті тощо [2].

Аудиторська Палата України в свою чергу, рішенням від 27 вересня 2012 року № 257/15 дала роз'яснення, що при застосуванні Кодексу етики та Міжнародних стандартів аудиту терміни «професійний бухгалтер» та «професійний бухгалтер – практик» вживати у наступному значенні: термін «професійний бухгалтер» застосовувати до осіб, які працюють у сферах, пов'язаних з бухгалтерським обліком, аудитом, фінансами та оподаткуванням, та мають відповідну підтверджену кваліфікацію; термін «професійний бухгалтер – практик» застосовувати до аудиторів, які працюють в аудиторських

фірмах або надають професійні аудиторські послуги як фізичні особи - підприємці.

На сьогодні, незаперечним є той факт, що в Україні сформувалась і розвивається одна з найважливіших професій у сфері економіки — професія незалежного аудитора. Зацікавлені представники суспільства покладаються на об'єктивність та чесність професійних аудиторів, високу якість їхньої роботи. Тому аудиторам слід обов'язково дотримуватись певної етики.

Аудиторська діяльність — це професійна діяльність, яка має свій етичний кодекс, оскільки особи, що займаються цією діяльністю, зацікавлені у взаємодовірі та високій якості наданих послуг незалежно від поведінки деяких представників цієї професії. Для аудиторів є важливим, щоб їхні клієнти довіряли якості аудиту та інших наданих ним послуг. Етична проблема виникає у випадку, коли аудитору необхідно самостійно зробити вибір. При цьому етичною поведінкою буде така, яка більш корисна та відповідатиме моральним нормам і принципам професійної етики. Задоволення потреби клієнтів — це не кінцева мета аудитора. Аудиторські норми і правила, насамперед, визначаються інтересами суспільства, вони допомагають незалежним аудиторам у підтримці прозорості і реальності фінансової звітності, що подається її користувачам. Консультації з питань управління фінансовими ресурсами суб'єкта підприємництва сприяють їхньому ефективному використанню. Послуги внутрішніх та зовнішніх аудиторів забезпечують упевненість у правильному функціонуванні системи внутрішнього контролю підприємства, що, в свою чергу, посилює вірогідність достовірності фінансової інформації про підприємство.

У професійній сфері існує два етичних аспекти: загальна етика (духовний аспект); професійна етика (практичний аспект).

Загальні етичні принципи визначаються шляхом систематичного вивчення проблеми людського вибору між поняттями про добре і погане, якими керується людина.

Професійна етика визначає загальні приписи щодо ідеальних форм поведінки, та конкретні правила, в яких зазначені неприпустимі форми поведінки працівників відповідних професій. Загальні приписи акцентують увагу на встановленні правил діяльності: вони потребують високого рівня професіоналізму. Дотримання детально розроблених конкретних правил забезпечує дотримання норм і стандартів професійної діяльності. Тому існує необхідність у кодексах професійної етики для конкретних професій, що конкретно визначають критерії поведінки та дозволяють вирішувати конкретні професійні проблеми.

Професія аудитора має свої особливості:

- володіння професійними навичками, набутими під час навчання;
- відповідальність як перед користувачами фінансової звітності, так і перед клієнтами;
- об'єктивність у роботі з клієнтами;
- надання аудиторських послуг, що відповідають найвищим вимогам професійних норм і правил поведінки.

Професійні послуги, це послуги, що потребують бухгалтерських навичок (знань) і виконуються професійним бухгалтером, включаючи послуги з бухгалтерського обліку, аудиту, оподаткування, управлінського консалтингу та управління фінансами [2, с. 119].

Компетентні професійні послуги вимагають обґрунтованих суджень у застосуванні професійних знань та навичок.

Професійну компетентність можна розділити на два окремі етапи: досягнення професійної компетентності; підтримка/збереження професійної компетентності [2, с. 14].

Міжнародний стандарт освіти 4 «Професійні цінності, етика і ставлення» визначає результати навчання, які повинен продемонструвати наприкінці виконання освітньої професійної програми претендент на присвоєння кваліфікації професійного бухгалтера у зазначеній сфері. У стандарті

наголошується, що професійна етика важлива як на етапі початкового професійного розвитку, так і протягом безперервного навчання (розвитку) [5].

Підтримка/збереження професійної компетентності вимагає від професійного аудитора постійної обізнаності та розуміння відповідних технічних, професійних і ділових здобутків. Безперервний професійний розвиток забезпечує вдосконалення та підтримку можливості професійного бухгалтера компетентно працювати у професійному середовищі.

Виділяють три сфери компетентності – професійний скептицизм та професійне судження, етичні принципи та дія в суспільних інтересах.

Дії в інтересах суспільства, мають надважливе значення і включають в себе обізнаність та турботу про вплив на публіку; вироблення чутливості до соціальної відповідальності; навчання протягом усього життя; схильність до якості, надійність, відповідальність, оперативність і ввічливість; дотримання законодавства і правил. Таким чином, професійні бухгалтери у відповідній сфері роблять свій внесок у впевненість і довіру до функціонування ринків та економіки в цілому [1].

«Vita sine litteris – mors est!» (лат. Життя без науки – смерть!) – казали древні римляни, які є основоположниками багатьох наук. Часи ідуть, а неписані істини давнини залишаються актуальними і у сьогоденні. Дійсно, яку б професію не опанувала людина, жага до знань, до науки, до самовдосконалення завжди була, є і буде рушійною силою прогресу. А що стосується професії аудитора, який сьогодні є носієм «належної практики», підвищення ефективності та вдосконалення, то питання постійного професійного розвитку набуває подвійної значущості.

У Міжнародному освітньому стандарті 8 «Вимоги щодо компетентності професіоналів з аудиту» зазначено, щоб набути спроможності та компетентності, що вимагаються від професіоналів з аудиту, потрібні додаткові освіта та/або розвиток, що виходять за межі тих, які необхідні для отримання кваліфікації професійного бухгалтера [1, 5].

Компетентність – це виявлена здатність виконувати відповідні ролі або завдання згідно з необхідними стандартами. Якщо спроможності стосуються властивих людям характеристик, що відкривають для них потенційні можливості працювати, то компетентність стосується фактичного прояву діяльності.

Список використаної літератури:

1. Зубілевич С.Я. Міжнародні стандарти освіти професійних бухгалтерів: «перезавантаження» / С.Я. Зубілевич // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.iaf.kiev.ua/library/379-msfz-osvity.html>
2. Кодекс Етики Професійних Бухгалтерів, 2009. Міжнародної Федерації Бухгалтерів / Перекл. з англ. за ред. С.Я. Зубілевич // - К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2010. – 123 с.
3. The UFE Candidates Competency Map. Understanding the Professional Competencies Evaluated on the UFE. – Toronto, 2013. – 118 p.
4. Development and Management of Written Examinations: Based on the Practices of Selected IFAC Member Bodies [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ifac.org/>.
5. International Education Standards for Professional Accountants [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ifac.org/>.